

Huvudman

Skolföreningen Delsbo Waldorfskola
Organisationsnummer 887500-7158
ordforande@delsbowaldorfskola.se

Ärendet

Tillsyn av Delsbo Waldorfskola i Hudiksvalls kommun

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Skolföreningen Delsbo Waldorfskola att senast **den 21 november 2022** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande undervisning utifrån läroplanen, garanterad undervisningstid och tidiga stödinsatser. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om huvudmannen inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Skolföreningen Delsbo Waldorfskola ska vidta följande åtgärder

Undervisning utifrån läroplanen

1. Se till att eleverna ges möjlighet att utveckla kunskaper i hantverk och förmågan att arbeta med olika material och uttrycksformer samt att arbeta med maskiner utifrån kursplanen för ämnet slöjd (förordning om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet [SKOLFS 2010:37] med bilaga [Lgr11], 5.17 Slöjd).

Garanterad undervisningstid

2. Se till att varje elev får sin garanterade undervisningstid, vilket innebär en total undervisningstid på minst 6 890 timmar i grundskolan. Undervisningstiden ska fördelas mellan årskurserna utifrån den stadiindelade timplanen (10 kap. 5 § skollagen; 9 kap. 4 § och bilaga 1 till skolförordningen [2011:185]).

Tidiga stödinsatser

3. Se till att det nationella bedömningsstödet för årskurs 1 genomförs enligt författningarnas krav (3 kap. 4 och 4 a §§ skollagen, 9 kap. 22 b § skolförordningen samt 2-5 § Skolverkets föreskrifter om obligatoriska nationella bedömningsstöd i svenska, svenska som andraspråk och matematik i årskurs 1 i grundskolan [SKOLFS 2016:66]).
4. Se till att en särskild bedömning sker i samråd med specialpedagogisk kompetens när det utifrån användning av nationella kartläggningsmaterialen i förskoleklassen, nationella bedömningsstöden i årskurs 1 och nationella proven i årskurs 3 finns en indikation på att elever inte kommer att nå kommande kunskapskrav (3 kap. 4 och 4 a §§ skollagen).

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, trygghet och kränkande behandling.

Om ärendet

Skolinspektionen har inom ramen för en tematisk tillsyn av utbildningen på waldorfskolor inlett en tillsyn av Delsbo Waldorfskola i Hudiksvalls kommun. Tillsynen omfattar skolformerna förskoleklass och grundskola.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Delsbo Waldorfskola följer gällande bestämmelser om undervisning utifrån läroplanen, garanterad undervisningstid, tidiga stödinsatser, vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, trygghet och kränkande behandling.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt rast- och lektionsobservationer den 4, 5 och 8 april 2022. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat skolans likabehandlingsplan, uppgifter om inrapporterade anmälningar om kränkande behandling, timplaner, ordningsregler, scheman, systematiskt kvalitetsarbete, sammanställning av kartläggningar i förskoleklass och årskurs 1 samt resultat på nationella prov för årskurs 3. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen). Dessa bestämmelser ligger till grund för samtliga bedömningar och åtgärder.

Föreläggande

Undervisning utifrån läroplanen

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Eleverna i lågstadiet uppger att de inte har någon slöjdsal i varken trä- och metallslöjd eller textilslöjd, men att de har textilslöjd i skolans bildsal. Eleverna i mellanstadiet uppger att de inte har någon slöjd överhuvudtaget. Eleverna i högstadiet uppger att de inte har någon undervisning i trä- och metallslöjd och att de inte heller har fått arbeta med maskiner. Lärare och rektorn berättar att skolan tidigare har haft en sal för trä- och metallslöjd, men att denna har fått en vattenskada. Några lärare uppger att eleverna i stället har haft viss trä- och metallslöjd i klassrummet. Detta har dock inte skett på senare tid och det finns inte heller maskiner för trä- och metallslöjd. Flera lärare uppger att de har påtalat dessa brister. Vidare uppger lärare och rektorn att vissa elever besökte en smedja under höstterminen 2021. Enligt rektorn tangerar vissa moment i andra ämnen trä- och metallslöjd och eleverna har använt vissa manuella verktyg och maskiner i klassrummet. Rektorn menar att det inte alltid är uttalat för eleverna att de har trä- och metallslöjd men att många inslag av sådan slöjd flyter in i skolans vardag.

Rättslig reglering

Utbildningen inom skolväsendet syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden (1 kap. 4 § skollagen). Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform oavsett var i landet den anordnas (1 kap. 9 § skollagen). För varje skolform ska gälla en läroplan som utgår från bestämmelserna i skollagen (1 kap. 11 § skollagen). I skollagen anges vilka ämnen undervisningen i grundskolan ska omfatta (10 kap. 4 § skollagen). För varje ämne finns en kursplan (10 kap. 8 § skollagen). Kursplanerna innehåller respektive ämnes syfte, centrala innehåll och kunskapskrav (Lgr11, 5 Kursplaner).

Av kursplanen i ämnet slöjd framgår bland annat att ämnet ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper i olika hantverk och förmågan att arbeta med olika material och uttrycksformer. Undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att utveckla idéer, överväga olika lösningar, framställa föremål och värdera resultat. På så sätt ska undervisningen bidra till att väcka elevernas nyfikenhet att utforska och experimentera med olika material och att ta sig an utmaningar på ett kreativt sätt.

Av det centrala innehållet framgår bland annat för årskurserna 1-3 att undervisningen ska behandla de olika egenskaper och användningsområden som materialen metall, textil och trä har. Vidare ska undervisningen behandla handverktyg och redskap, hur de benämns och hur de används på ett säkert och ändamålsenligt sätt samt behandla enkla former av några hantverkstekniker, till exempel metalltrådsarbete, sågning och tovning. För årskurserna 4-6 framgår att undervisningen ska behandla egenskaperna hos metall, textil och trä, deras användningsområden och kombinationsmöjligheter med varandra och med andra material, till exempel nyproducerade och återanvända material. Vidare ska undervisningen behandla handverktyg, redskap och maskiner, hur de benämns och hur de används på ett säkert och ändamålsenligt sätt samt några former av hantverkstekniker, till exempel virkning och urholkning. För årskurserna 7-9 framgår att undervisningen fortsatt ska behandla egenskaperna hos metall, textil och trä, deras användningsområden och kombinationsmöjligheter med varandra och med andra material samt handverktyg, redskap och maskiner. Vidare ska undervisningen behandla utvecklade former av hantverkstekniker, till exempel gjutning, vävning och svarvning (Lgr11, 5.17 Slöjd).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolan brister i undervisningen utifrån läroplanen då huvudmannen och rektorn inte har säkerställt att undervisningen på skolan behandlar hela det centrala innehållet i kursplanen för slöjd. Av kursplanen framgår bland annat att undervisningen i låg-, mellan- och högstadiet ska behandla egenskaper och användningsområden för materialen trä och metall. Vidare framgår att undervisningen på mellan- och högstadiet ska behandla hur maskiner används på ett säkert och ändamålsenligt sätt. Utredningen visar att eleverna på skolan inte får arbeta med materialen trä och metall eller använda maskiner i slöjdundervisningen. Visserligen finns det i utredningen exempel på viss förekomst av arbete med materialen trä och metall, bland annat genom att eleverna har besökt en smedja under läsåret 2021/2022. Av utredningen framgår dock att elever från samtliga stadier uppger att de helt saknar undervisning i trä- och metallslöjd. Vidare framgår att eleverna på högstadiet inte använt några maskiner. Dessa uppgifter bekräftas av lärarna som uppger att det finns brister i arbetet med trä- och metallslöjd och att skolan saknar maskiner.

Garanterad undervisningstid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Huvudmannen har gett in timplaner för respektive stadie på skolan och scheman för varje klass. I timplanerna har huvudmannen redovisat hur många minuters undervisningstid per vecka som ges i respektive ämne. I timplanen finns även en specifikation gällande den så kallade periodundervisningen, då eleverna undervisas utifrån olika teman. Det som anges i timplanen är hur många periodveckor som ges i varje ämne. Det framgår inte av skolans timplaner hur många veckors undervisning eleverna får totalt i respektive ämne eller vad den totala undervisningstiden uppgår till. Vid en jämförelse mellan skolans scheman och timplaner och hur

undervisningstiden är utlagd per vecka, framgår att dessa inte överensstämmer med varandra. Som exempel framgår av timplanen för lågstadiet att eleverna i lågstadiet har 30 minuter slöjd i veckan, men ingen schemalagd undervisning i ämnet slöjd framgår av scheman för klasserna 1-2 och 3-4.

Några lärare uppger i intervju att det inte finns något minutiöst sätt att räkna undervisningstid på och att de inte känner till hur avvikelshantering kring undervisningstid följs upp. Lärarna uppger att det är rektorn och schemaläggaren som ansvarar för att eleverna får sin garanterade undervisningstid. Rektorn uppger i intervjun att hon säkerställer att eleverna får sin garanterade undervisningstid genom schemaläggning.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att den totala undervisningstiden för varje elev i grundskolan ska vara minst 6 890 timmar. Vidare framgår att regeringen får meddela föreskrifter om fördelning av undervisningstiden (timplan) (10 kap. 5 § skollagen). Timplan för grundskolan finns i bilaga 1 till skolförordningen.

Av timplanen för grundskolan framgår hur undervisningstiden i ämnena ska fördelas på låg-, mellan- och högstadiet. Huvudmannen ska efter förslag av rektorn besluta om fördelning av undervisningstiden mellan årskurserna (9 kap. 3 och 4 §§ och bilaga 1 skolförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen och rektorn inte säkerställt att eleverna får sin garanterade undervisningstid. Det finns flera omständigheter som gör det sannolikt att det på skolan saknas en systematik för att säkerställa att eleverna får den undervisningstid i respektive ämne som de har rätt till utifrån timplanen för grundskolan. Utredningen visar att det i skolans timplan saknas uppgifter om vilken undervisningstid eleverna får totalt i respektive ämne. Lärare uppger också i intervju att det inte finns något minutiöst sätt att räkna undervisningstid på. Vid en jämförelse av antalet minuter per ämne i skolans timplan respektive elevernas scheman, stämmer vidare inte undervisningstiden överens med varandra. Det finns också en osäkerhet kring vem som har ansvarar för att följa upp undervisningstiden. Rektorn uppger dock i intervjun att hon säkerställer att eleverna får sin garanterade undervisningstid genom schemaläggning.

Tidiga stödinsatser

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av Skolinspektionens genomgång av skolans sammanställningar efter nationella kartläggningsmaterialen i förskoleklassen, nationella bedömningsstöden i årskurs 1 och de nationella proven i årskurs 3 framgår att ett flertal av eleverna visar indikationer på att inte nå kommande kunskapskrav i årskurs 1 och 3.

Vid genomgången av sammanställningen av de nationella bedömningsstöden i årskurs 1 framkom att delar av bedömningsstöden inte har genomförts under höstterminen 2021. Av intervjun med lärare framkom även att inte heller alla delar av de nationella bedömningsstöden som ska genomföras under vårterminen har genomförts. Det beror enligt lärarna på att läraren i årskurs 1 är vikarie för klassen, då ordinarie lärare är föräldraledig, och att läraren inte känner eleverna tillräckligt för att genomföra bedömningsstöden.

Av intervjuer med specialpedagogen och lärare framgår att specialpedagogen inte är involverad i arbetet med särskilda bedömningar utifrån resultaten från nationella kartläggningsmaterialen i förskoleklass, de nationella bedömningsstöden för årskurs 1 eller nationella proven i årskurs 3.

Rättslig reglering

Av skolförordningen framgår att nationella bedömningsstöd ska användas i matematik och svenska eller svenska som andraspråk i årskurs 1 samt att Skolverket får meddela närmare föreskrifter om nationella bedömningsstöd och användningen av dessa (9 kap. 22 b – c §§ skolförordningen).

Av Skolverkets föreskrifter framgår att i ämnena svenska och svenska som andraspråk i årskurs 1 ska Skolverkets nationella bedömningsstöd i läs- och skrivutveckling (diarienummer 2019:563) användas. Vidare framgår att för varje elev ska läraren använda bedömningsstödet vid avstämningsstillfällena under både höstterminen och vårterminen. Vid varje avstämningsstillfälle ska läraren utgå från Avstämning A, B eller C i bedömningsstödet utifrån hur långt eleven har kommit i sin kunskapsutveckling (2-3 §§ Skolverkets föreskrifter om obligatoriska nationella bedömningsstöd i svenska, svenska som andraspråk och matematik i årskurs 1 i grundskolan och sameskolan).

Av Skolverkets föreskrifter framgår vidare att i ämnet matematik i årskurs 1 ska Skolverkets nationella bedömningsstöd i taluppfattning (diarienummer 2019:564) användas. Vidare framgår att för varje elev ska läraren använda bedömningsstödet vid avstämningsstillfällena under både höstterminen och vårterminen. Läraren ska använda den del av bedömningsstödet som avser den aktuella terminen och börja på mellannivån för varje elev. Därefter ska läraren använda bedömningsstödet utifrån hur långt eleven har kommit i sin kunskapsutveckling (4-5 §§ Skolverkets föreskrifter om obligatoriska nationella bedömningsstöd i svenska, svenska som andraspråk och matematik i årskurs 1 i grundskolan och sameskolan).

Enligt skollagen ska det göras en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling i förskoleklassen och lågstadiet, om det utifrån användning av ett nationellt kartläggningsmaterial, nationellt bedömningsstöd eller nationellt prov, finns en indikation på att eleven inte kommer att nå de kunskapskrav i svenska, svenska som andraspråk eller matematik som ska uppnås i årskurs 1 och 3 (3 kap. 4 § skollagen).

Vidare framgår av skollagen att ansvarig förskollärare eller lärare ska samråda med personal med specialpedagogisk kompetens vid en särskild bedömning. Sådant

Samråd behöver inte genomföras om den ansvariga förskolläraren eller läraren har specialpedagogisk kompetens (3 kap. 4 a § skollagen).

Om det efter en särskild bedömning kan befaras att eleven inte kommer att uppnå de aktuella kunskapskraven ska det skyndsamt planeras för extra anpassningar eller göras en anmälan till rektorn om utredning om behov av särskilt stöd (3 kap. 4 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med garantin för tidiga stödinsatser. Av utredningen framgår att skolan inte har genomfört samtliga delar av det nationella bedömningsstödet i årskurs 1 under läsåret 2021/2022. Vidare framgår det av utredningen att förskollärare och lärare inte samrått med specialpedagogen i samband med särskilda bedömningar av resultaten av nationella kartläggningsmaterialen, nationella bedömningsstöden eller nationella proven.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Skolföreningen Delsbo Waldorfskolas verksamhet vid Delsbo Waldorfskola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller undervisning utifrån läroplanen, garanterad undervisningstid och tidiga insatser. Det finns därför skäl att förelägga Skolföreningen Delsbo Waldorfskola att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har genomfört intervjuer med elever, lärare, specialpedagog och rektorn samt genomfört lektionsobservationer.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska utbildningen vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet (1 kap. 5 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Skolföreningen Delsbo Waldorfskola brutit mot bestämmelserna när det gäller att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Trygghet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har genomfört intervjuer med elever, lärare, specialpedagog och rektorn samt genomfört rast- och lektionsobservationer. Skolinspektionen har även tagit del av ordningsregler och skolans likabehandlingsplan.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet (5 kap. 3 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har genomfört intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt genomfört rast- och lektionsobservationer. Skolinspektionen har även tagit del av skolans likabehandlingsplan och kränkingsanmälningar med tillhörande utredningar.

Rättslig reglering

Av skollagen följer att en lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden (6 kap. 10 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av undervisningsrådet Joakim Öberg.

Utredaren Diana Inal har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även utredarna Lena Westerman Annerborn och Hanna Kindén medverkat.